

Driekoningen

Mt. 2, 1-12

In de volksmond wordt het feest van vandaag ‘Driekoningen’ genoemd, maar in de officiële boeken zult ge die naam niet vinden. Daar spreekt men over ‘Openbaring des Heren’. Maar ook dat is eigenlijk een gebrekkige vertaling van het Griekse woord ‘epiphanie’: dat betekent ‘verschijning’.

Eigenlijk heeft het profane wortels. Epiphanie was in het Romeinse keizerrijk de dag waarop de nieuwe keizer zijn blijde intrede deed in een stad; de dag dat hij zich liet huldigen, liet zien. En eigenlijk vieren we vandaag ook zo iets: het moment dat het Kindje in de kribbe zich laat zien, zich openbaart als Heiland en Verlosser van de wereld: als koning, zoudt ge kunnen zeggen. Het is dus een feest van geloof en vertrouwen in die nieuwe vorst.

Er zijn in het Nieuwe Testament waarschijnlijk maar weinig verhalen, behalve misschien het Kerstverhaal zelf, die zo sterk tot de verbeelding spreken als Driekoningen. De volksfantasie heeft er van alles bijbedacht, schilders en dichters hebben het op hun manier verder verteld. Dat mag allemaal, maar er zitten ook gevaren aan vast. En daarom is het goed om nog eens te kijken: wát vieren we nu eigenlijk, en waarom: wat is daar de betekenis van?

De eerste christenen waren bijna allemaal afkomstig uit het Jodendom, en dikwijls hadden die het heel moeilijk. Hun land ging gebukt onder een vreemde bezetter (de Romeinen), en door hun bekering tot het christendom werden zo door hun eigen volk ook nog eens als verraders beschouwd. In zekere zin zoudt ge kunnen zeggen dat het Evangelie van vandaag hun dan een hart onder de riem wil steken. Net als in het eerste hoofdstuk van het Evangelie van Johannes wordt ook hier duidelijk dat de strijd tussen licht en duisternis iets is wat in feite al begonnen is met de geboorte van Jezus.

Het Evangelie van vandaag spreekt ons ook niet over ‘drie koningen’, maar over ‘wijzen uit het oosten’. Er is wel sprake van koningen, maar dan maar van 2: koning Herodes en de pasgeboren Koning der Joden. 33 jaar later zullen we die titel trouwens weer tegenkomen, maar dan bovenaan het kruis. Koning Herodes werd ongerust door hetgeen die wijzen vertelden ‘en heel Jeruzalem met hem’, hoorden we. Opnieuw merkt ge hier iets van die strijd tussen duisternis en licht. Want Herodes was een koning die zijn macht had gebouwd op moord en bedrog: reden genoeg om u zorgen te maken als iemand in die pot dreigt te gaan roeren.

De tweede koning waarvan sprake is, is de pasgeboren koning der Joden: het is dezelfde titel, maar met een heel andere inhoud. De Bijbel zegt over deze koning: ‘Hij zal een herder zijn voor zijn volk Israël, Hij zal zijn leven geven voor zijn schapen’. Dat klinkt heel anders als bij Herodes: die nam eerder het leven van zijn schapen af.

De wijzen die vandaag op bezoek zijn in de stal van Bethlehem hebben ook geschenken bij zich, volgens de profetie van Jesaja zelfs koninklijke geschenken: goud en wierook. Maar Matteüs voegt er nog een derde geschenk

aan toe: mirre, een soort balsem die gebruikt werd voor het zalven van de doden. Opnieuw een teken wat verwijst naar die strijd tussen licht en donker, opnieuw een teken wat verwijst naar wat zich 33 jaar later zou afspelen.

Dat bezoek van de drie wijzen is iets wat op heel veel manieren een bijzondere betekenis heeft. Er is het feit dat het, volgens de traditie, om één ‘vertegenwoordiger’ uit ieder toentertijd gekend werelddeel ging. Dat zegt iets over de bindende kracht van dit Kind; er zijn de geschenken met hun betekenis; er is het feit dat de wijzen langs een andere weg naar huis terugkeerden. Of nog anders gezegd: de ontmoeting met dit Kind, geloof verandert mensen. Ergens is het daarom ook niet verwonderlijk dat dit verhaal in de loop der eeuwen door de mensen een beetje is ‘aangekleed’: de rijkdom ervan komt er beter door uit de verf. Maar het mooiste, en voor ons misschien het belangrijkste, is wellicht de uitspraak: ‘We hebben zijn ster gezien en zijn haar gevolgd’. Als ge dat in uw leven kunt herhalen, dan mogen we er ook op vertrouwen dat ook wij eens uitkomen op de plaats waar Hij Koning is en daar ook echt thuis zullen zijn. Al zijn de geschenken die wij kunnen aanbieden dan misschien nog zo armzalig. Amen.

Johan Goris, pastoor